

Anskaffelsesforum 25.mai 2023

Utviklings- og kompetanseetaten

Program 1230 -1500:

- ▶ 1230-1245: Nytt fra Innkjøpstjenester
- ▶ 1245-1315: Hva er nytt i Oslomodellen - Instruksen v/FIN
- ▶ 1315-1330: Pause
- ▶ 1330-1415: Aktsomhetsvurderinger v/UKE
- ▶ 1415-1430: Pause
- ▶ 1430-1500: Seriøsitetsbestemmelser v/UKE

Oslomodellen

– seriøsitetskrav og krav til
aktsomhetsvurderinger for
ansvarlig næringsliv

Oslo

Nytt fra Innkjøpstjenester i UKE

Utviklings- og kompetanseetaten v/Gunnar Wedde

Avdeling for innkjøpstjenester

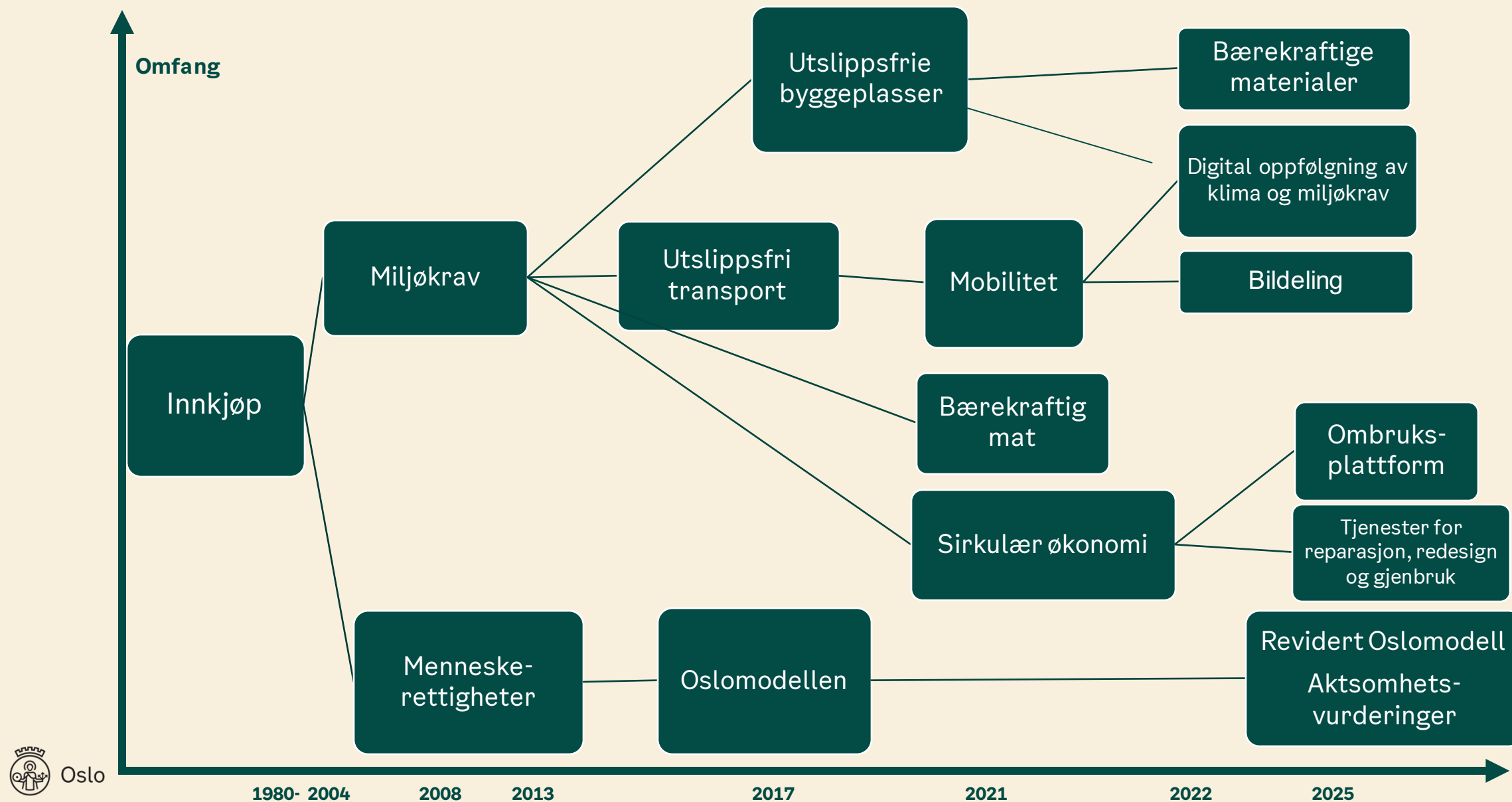
- ▶ Kommunens sentrale innkjøpsenhet, kompetansesenter og pådriver innenfor innkjøp
 - Inngår og forvalter over 80 rammeavtaleområder med en omsetning på ca. 3,4 mrd. kr årlig (2022).
- ▶ Rådgivning til andre virksomheter innen juss, innkjøp, avtaleoppfølging og samfunnsansvar.
- ▶ Implementerer Oslo kommunes anskaffelsesstrategi
- ▶ Bidrar til å gjennomføre byrådets politikk innen samfunnsansvarlige anskaffelser
- ▶ Fagmiljø i sterk vekst: fra 45 ansatte i 2022 til 65 i 2023
 - Fra 2022: Eget team som er operativt ansvarlig for kommunens satsing mot arbeidslivskriminalitet

Oslo

Fra innkjøper til tilrettelegger og strategisk pådriver

Flåtestyringssystem

- Byrådet har satt av 4,5 mill. NOK i perioden 2023-2025 til å etablere et flåtestyringssystem for kjøretøy og maskiner i Oslo kommunes virksomheter.
- UKE er ansvarlig for å anskaffe og forvalte systemet.
- Målet er bedre oversikt over kommunens kjøretøy og maskiner og å tilrettelegge for deling av disse.
- Status mai/ juni: Gjennomfører ROS-analyse mht. ivaretagelse av personvern og informasjonssikkerhet, samt orientering og drøfting med tillitsvalgte.

Status arbeid med samkjøpsavtaler 2023

Per 24.mai:

INNGÅTTE AVTALER

- Bedriftshelsetjenester (jan)
- Arbeidsklær (jan)
- Rehabilitering av møbler (jan)
- Låsesmedtjenester (jan)
- Lyskilder (jan)
- Multifunksjonsmaskiner (jan)
- Annonseformidling (mai)

UNDER EVALUERING

- Mobiltelefoner – tildeles uke 22
- Leker og formingsmateriell – tildeles uke 23-24
- Telefonitjenester (primær) – tildeles uke 24
- Parkmaskiner – tildeles uke 24-25

KUNNGJORT

- Anleggsgartner – tilbudsfrist 30.5
- Catering – tilbudsfrist 2.6
- Nye og brukte møbler – tilbudsfrist 26.6

PLANLEGGES

- Smarte avfallsbeholdere
- Ombruksplattform
- Vaskeritjenester
- Senger, madrasser mm. til institusjon
- Medieovervåkning
- Bredde lisenser
- Medisinsk forbruksmateriell
- Flåtestyring
- Kontraktsoppfølgingsverktøy, klima-BA

Oslo kommunes matkonferanse – bærekraftig, sunn og mer plantebasert mat

- **31. August** på Deichmann Bjørvika
- Presentasjon av Oslo kommunes matpolitikk og målsetninger
- Erfaringsutveksling og konkrete tiltak gjennomført i kommunens ulike sektorer
- Bærekraftig mat i samkjøpsavtaler
- Matforskere på scenen
- Målgruppe: beslutningstakere, innkjøpere og fagpersoner
- ♦ Mer info kommer på Workplace

Oslo

Hva er nytt Oslomodellen - Byrådssak og Instruks

Utviklings- og kompetanseetaten v/Silje Bakke FIN

Byrådssak 1031/23 Standardkrav i Oslo kommunes anskaffelser - Oslomodellen

Byrådsavdeling for finans
Silje Bakke

Obligatoriske standardkontrakter

- Standard kontraktsvilkår for Oslo kommunes kjøp av varer og tilhørende kontraktformular
- Standard kontraktsvilkår for Oslo kommunes kjøp av håndverkertjenester og tilhørende kontraktformular
- **Standard kontraktsvilkår for Oslo kommunes leie av kontorlokaler med tilhørende bilag**
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, Databehandleravtale 2020 med tilhørende bilag
- Statens standardavtale for konsulentoppdrag – Oppdragsavtalen (SSA-0)
- Statens standardavtale for konsulentbistand (Bistandsavtalene SSA-B og SSA-B enkel)
- Statens standardavtale for løpende tjenestekjøp – Avtale om løpende tjenestekjøp (SSA-L)
- Statens standardavtale for kjøp – Kjøpsavtalen (SSA-K)
- Statens standardavtale for utvikling og tilpasning – Utviklings- og tilpasningsavtalen (SSA T)
- Statens standardavtale for smidigkjøp – Smidigavtalen (SSA – S)
- Statens standardavtale for vedlikehold – Vedlikeholdsavtalen (SSA- V)
- Statens standardavtale for drift - Driftsavtalen (SSA-D)
- Statens standardavtale for forsknings- og utredningsoppdrag – Forskningsavtalen (SSA-F)
- Statens standardavtale for rammeavtaler – Rammeavtalen (SSA-R)
- Statens standardavtale for skytjenester – Skytjenesteavtalen (SSA-sky og SSA- lille sky)
- Bilag til Statens standardavtaler
- Norsk Standard (NS) 8401 Alminnelige kontraktsbestemmelser for prosjekteringsoppdrag og tilhørende kommunalt kontraktsformular
- Norsk Standard (NS) 8402 Alminnelige kontraktsbestemmelser for rådgivningsoppdrag honorert etter medgått tid og tilhørende kommunalt kontraktformular
- Norsk Standard (NS) 8403 Alminnelige kontraktsbestemmelser for byggelederoppdrag og tilhørende kommunalt kontraktformular
- Norsk Standard (NS) 8404:2013 Alminnelige kontraktsbestemmelser for uavhengige kontrolloppdrag og tilhørende kommunalt kontraktsformular
- Norsk Standard (NS) 8405: 2008 Norsk bygg- og anleggskontrakt og tilhørende kommunalt kontraktsformular
- Norsk Standard (NS) 8406 Forenklet Norsk bygg- og anleggskontrakt og (som alternativ til NS 8405) og tilhørende kommunalt kontraktsformular
- Norsk Standard (NS) 8407 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser og tilhørende kommunalt kontraktsformular

Oslomodellen

- ▶ Seriøsitetskrav
- ▶ Krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv
- ▶ Instruks for Oslo kommunes anskaffelser

3. Bruk av standardkontrakter og standardkrav

3.1 Virksomhetene **plikter** å bruke vedtatte standardkontrakter med tilhørende kontraktsformularer eller bilag når de foretar anskaffelser av varer, tjenester eller bygg og anlegg over kr 500 000 på områder som omfattes av en standardkontrakt.

3.2 På områder som ikke er omfattet av vedtatte standardkontrakter, skal virksomhetene bruke Oslomodellen i henhold til instruksens punkt 4, 5, 6 og 7.

4. Anvendelsesområde for Oslomodellens seriøsitetskrav

4.1 I bygge-, anleggs- og tjenesteanskaffelser fra kr 100 000 til kr 500 000 skal krav A-E alltid benyttes. Krav F-T skal benyttes ved risiko for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

4.2 I bygge-, anleggs- og renholdsanskaffelser over kr 500 000 skal krav A-U alltid benyttes. Krav V skal benyttes alltid når vilkårene er oppfylt, jf. punkt 6.

4.3 I tjenesteanskaffelser over kr 500 000 skal krav A-H alltid benyttes. Krav I-T skal benyttes ved risiko for arbeidslivskriminalitet eller sosial dumping. Krav V skal alltid benyttes når vilkårene er oppfylt, jf. punkt 6.

Krav	A-E	F-H	I-T	U	V
Bygge-, anleggs- og renholdskontrakter over kr 500 000	Obligatorisk				*
Tjenestekontrakter over kr 500 000	Obligatorisk		Ved risiko	Ikke aktuell	*
Bygge-, anleggs- og tjenestekontrakter fra kr 100 000 til kr 500 000	Obligatorisk	Ved risiko		Ikke aktuell	

5. Begrensninger i bruk av underleverandører i vertikal kjede

5.1 **Ved kunngjøring** av bygge-, anleggs- og tjenesteanskaffelser gjelder følgende adgang til bruk av underleverandører, jf. krav H:

- a) I anskaffelser der det foreligger **risiko** for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping kan det maksimalt tillates ett ledd underleverandører i vertikal kjede.
- b) I anskaffelser der det foreligger **høy risiko** for arbeidslivskriminalitet eller sosial dumping, kan det nektes bruk av underleverandører dersom det ikke er mulig å redusere risikoen med mindre inngripende tiltak.
- c) I anskaffelser der det foreligger **lav risiko** for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, kan det åpnes for to ledd underleverandører i vertikal kjede.
- d) Dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig konkurranse eller effektiv gjennomføring av kontrakten, kan det i konkurransen åpnes for bruk av flere ledd underleverandører enn det som fremgår ovenfor. Dette må imidlertid ikke skje i større utstrekning enn nødvendig eller det som følger av forskrift om offentlige anskaffelser.

5.2 I **kontraktsperioden** kan det åpnes for bruk av flere ledd underleverandører enn det som fremgår av kontrakten, dersom det på grunn av uforutsette eller spesielle omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten. Dette må imidlertid ikke skje i større utstrekning enn nødvendig eller det som følger av forskrift om offentlige anskaffelser.

6. Krav til bruk av lærlinger

I anskaffelser over **statlig terskelverdi** for bruk av lærlinger, med varighet over **tre måneder** og innenfor utførende fagområder med **særlig behov for læreplasser**, skal det stilles krav til bruk av lærlinger, jf. krav V.

7. Oslomodellens krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

7.1 I **alle** anskaffelser skal det foretas en vurdering av **risiko** for brudd på grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og internasjonal humanitærrett, miljøødeleggelse eller korrupsjon i leverandørkjeden eller andre forhold som tilsier at leverandøren ikke bør benyttes.

7.2 Oslo kommune skal ikke handle med leverandører hvis aktiviteter kan knyttes til alvorlige brudd på grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller internasjonal humanitærrett, eller alvorlige miljøødeleggelser eller korrupsjon. Dette omfatter også at kommunen ikke skal handle med leverandører som direkte eller indirekte medvirker til å opprettholde ulovlig okkupasjon.

7.3 Kravsett A, Alminnelige krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv benyttes i anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg over kr 500 000, der det er **høy risiko**, jf. punkt 7.1.

7. Aktsomhetsvurderinger forts.

7.4 Kravsett B, Forenklete krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv kan benyttes i anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg over kr 500 000, der det er høy risiko, jf. punkt 7.1, istedenfor kravsett A, ved enkeltkjøp av varer, bygge-, anleggs- og tjenestekontrakter med en varighet på under 1 år eller når markedsundersøkelse viser at færre enn tre potensielle tilbydere kan oppfylle de alminnelige kravene til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (umodent marked).

7.5 Dersom vilkårene for bruk av kravsett B er oppfylt, skal virksomhetene dokumentere vurderingen i kontraktsstrategien eller tilsvarende dokument.

7.6 Virksomhetene kan benytte strengere kvalifikasjons- eller kontraktskrav enn det som er pålagt der dette er hensiktsmessig. Kravene som stilles må være forholdsmessige.

8. Reserverte kontrakter

§ 16-9 (§ 8-8 og § 30-3).Kontrakter som reserveres for virksomheter med funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer

Oppdragsgiveren kan begrense konkurransen til virksomheter eller programmer som har som hovedformål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Dette gjelder bare når minst 30 prosent av de ansatte i virksomheten eller programmet har en funksjonshemming eller er vanskeligstilt. Dersom oppdragsgiveren bruker denne muligheten, skal han angi dette i kunngjøringen.

8. Reserverte kontrakter

8.1 Det skal alltid gjennomføres konkurranse om reservert kontrakt ved anskaffelser innen følgende områder:

- a)Trykking, kopiering og ferdigstilling av grafisk materiell
- b)Pakking, emballering, konvoluttering og masseutsendelse
- c)Fruktordninger (fruktabonnement)

8.2 Det skal vurderes om anskaffelsen skal gjennomføres som konkurranse om reservert kontrakt eller om det skal utlyses en ordinær konkurranse innen følgende områder:

- a)Catering
- b)Dekkhotell
- c)Distribusjon/transportoppdrag og fast, rutinemessig transport
- d)Enkle monteringsoppdrag
- e)Produksjon av skilt
- f)Søm/reparasjoner/tekstiltrykk

8. Reserveerte kontrakter forts.

8.3Utviklings- og kompetanseetaten skal gjennomføre konkurranse om reserveerte kontrakter på de områder som følger av punkt 8.1 og 8.2. Reserveerte kontrakter skal inngås som en samkjøpsavtale, og virksomhetene plikter å benytte samkjøpsavtalene. Dersom det ikke er marked for reservert kontrakt, kan Utviklings- og kompetanseetaten gjennomføre anskaffelsen som en ordinær konkurranse i henhold til regelverket om offentlige anskaffelser.

8.4Virksomhetene kan inngå egne reserveerte kontrakter der det ikke foreligger samkjøpsavtaler.

9. Oppfølging av kontrakter

9.1 Virksomhetene skal iverksette nødvendige tiltak for å styrke oppfølgingen av Oslomodellens seriøsitetskrav og krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

9.2 Virksomhetene skal utarbeide rutiner for bruk av sanksjoner som skal følges ved mangelfull kontraktsoppfyllelse fra leverandøren.

10. HMSREG

10.1 Virksomhetene skal benytte HMSREG i kontraktsoppfølging for kontrakter der det er stilt krav om bruk av HMS-kort.

10.2 Virksomhetene skal følge opp at mannskapslistene blir korrekt fylt ut og oppdatert.

10.3 Virksomhetene skal fortløpende behandle alle hendelser i HMSREG. Alvorlige hendelser skal kommenteres i systemet for å vise hva som er gjort for å lukke hendelsen.

10.4 Virksomhetene skal benytte seg av funksjonaliteten for stedlig kontroll når de foretar kontroll. Det utarbeides en rapport etter kontrollen.

10.5 Utviklings- og kompetanseetatens kan, basert på risikovurderinger, gjennomføre kontroller på alle kommunens oppdragslokaliteter registrert i HMSREG. Aktuell oppdragsgiver skal, så lang det er mulig, informeres på forhånd.

11. Merking og informasjon

11.1 Virksomhetene skal påse at alle bygge- og anleggsplasser der kommunen er byggherre, er tydelig merket med Oslo kommunes logo.

11.2 Virksomhetene skal oversende informasjonsmateriell til leverandøren. Informasjonsmaterialet skal informere om Oslomodellen, og muligheten til å fagorganisere seg, samt kontaktinformasjon som kan benyttes for å melde fra om uregelmessigheter.

11.3 Utviklings- og kompetanseetaten utarbeider informasjonsmateriell som kan benyttes av virksomhetene.

12. Veiledning

12. 1 Utviklings- og kompetanseetaten utarbeider og forvalter veiledning til Oslomodellen.

12.2 Virksomhetene skal legge veiledningen til grunn så langt den passer.

Oslo

Krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

Utviklings- og kompetanseetaten v/Stine Foss, Sofie Aarseth Eide og Kjersti Koffeld

QUIZ

6 spørsmål med svaralternativer. Plenum.

Hvor mange millioner barnearbeidere er det i verden i dag?

- ☐ 40 millioner
- ☒ 160 millioner
- ☐ 200 millioner

Hvor mange millioner mennesker er utsatt for tvangsarbeid i verden i dag?

- ☒ 27 millioner
- ☐ 40 millioner
- ☐ 92 millioner

Hvor stor andel internasjonale innkjøpere er villige til å:

Betale en høyere pris for varene for å dekke økte minimumslønninger i produsentland?

- ☒ 25 prosent
- ☐ 45 prosent
- ☐ 75 prosent

Hvor mange fingre mistes det årlig i produksjonsulykker i Kina?

☐ 5000

☐ 25000

☒ 40000

Hvor mange liter vann bruker en topp moderne maskinpark på å farge inn 1 kg bomull?

☐ 50

☒ 100

☐ 250

Hvor mange liter vann bruker en gammel maskinpark på å farge inn 1 kg bomull – i verste fall?

☐ 2000

☒ 4000

☐ 6000

Oslo

Hvorfor «aktsomhetsvurderinger
for ansvarlig næringsliv» og hva er
det?

Målet =
Ansvarlig
næringsliv

Middelet =
Aktsonhets-
vurderinger

Ifølge OECDs retningslinjer skal bedrifter bidra til å:

Bevare
miljøet

Respektere
menneske-
rettigheter

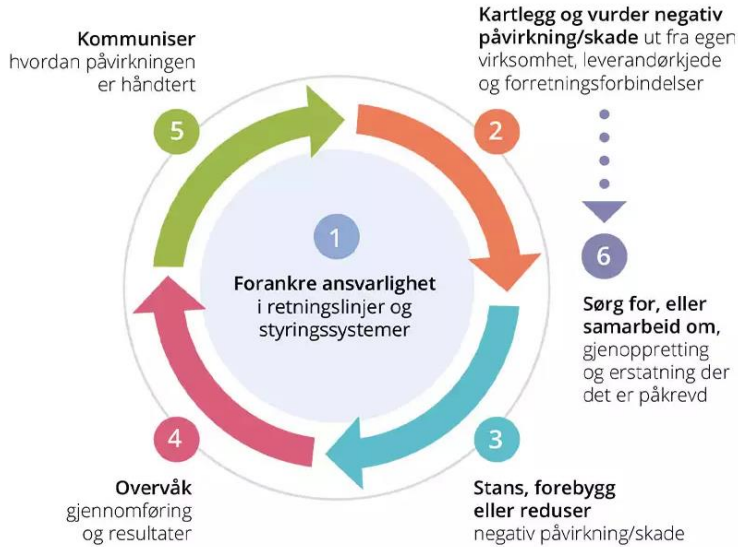

Ivareta
arbeidstaker-
rettigheter

Unngå
korrupsjon
og smøring

I tillegg har Retningslinjene kapitler om åpenhet, rapportering, forbrukerinteresser, vitenskap og teknologi, konkurranse og beskatning.

Modell: OECD

Oslo

Utvikling «aktsomhetsvurderinger for ansvarlige næringsliv»

Lover og rammeverk

FNs veiledende prinsipper

OECDs retningslinjer

Reguleringer i flere land

Åpenhetsloven i Norge

EU direktiv diskuteres

Andres krav

DFØ og EHN kontraktskrav

Sveriges regioner og kommuner

Standard krav i Oslo

Menneskerettigheter

Oslomodellen v.1.
Seriositetsbestemmelser

Standard sosiale krav

Oslomodellen v.2:

Seriositetsbestemmelser

Krav til aktsomhetsvurderinger

2011

2013

2017

2019

2021

2023

Oslo

31.05.2023

38

Gamle krav vs. nye krav

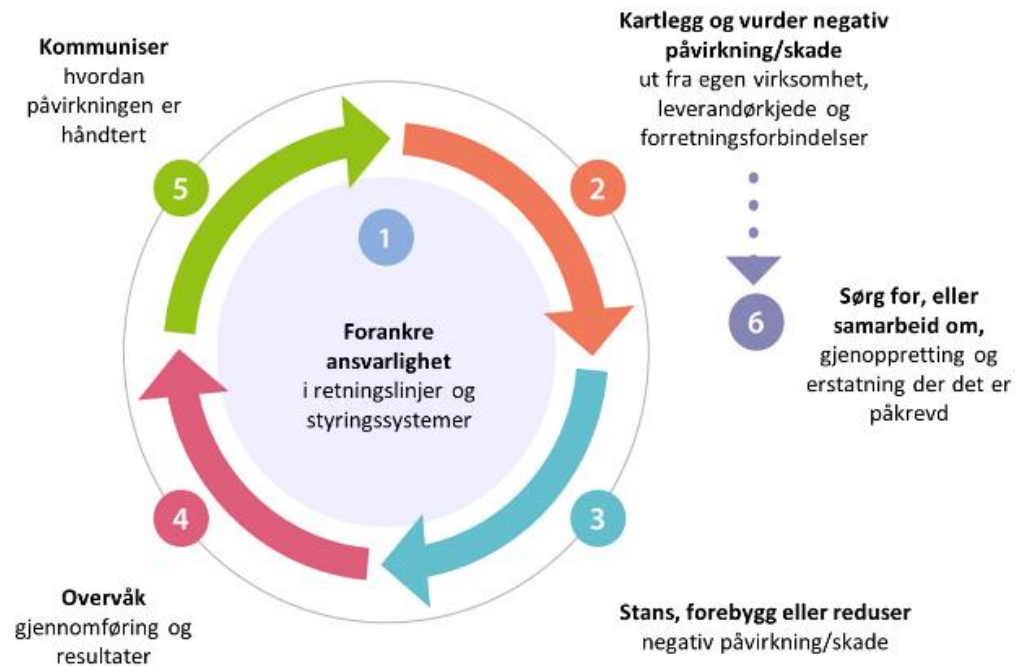
‣ **Sosiale krav (2017)**

- Knyttet til vareelementet
- Kvalifikasjonskrav og kontraktskrav
- Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter
- Krav om systematisk arbeid

‣ **Krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (2023)**

- Varer, tjenester, bygg og anlegg
- Mer fleksibilitet med to kravsett (A og B). Kravsett A (alminnelige krav) og kravsett B (forenklede krav) består begge av kvalifikasjonskrav og kontraktskrav
- Menneskerettigheter, anstendig arbeidsforhold, internasjonal humanitær rett, miljø og korrupsjon
- Metoden konkretisert

Hva er aktsomhetsvurderinger?

Aktsomhetsvurderinger

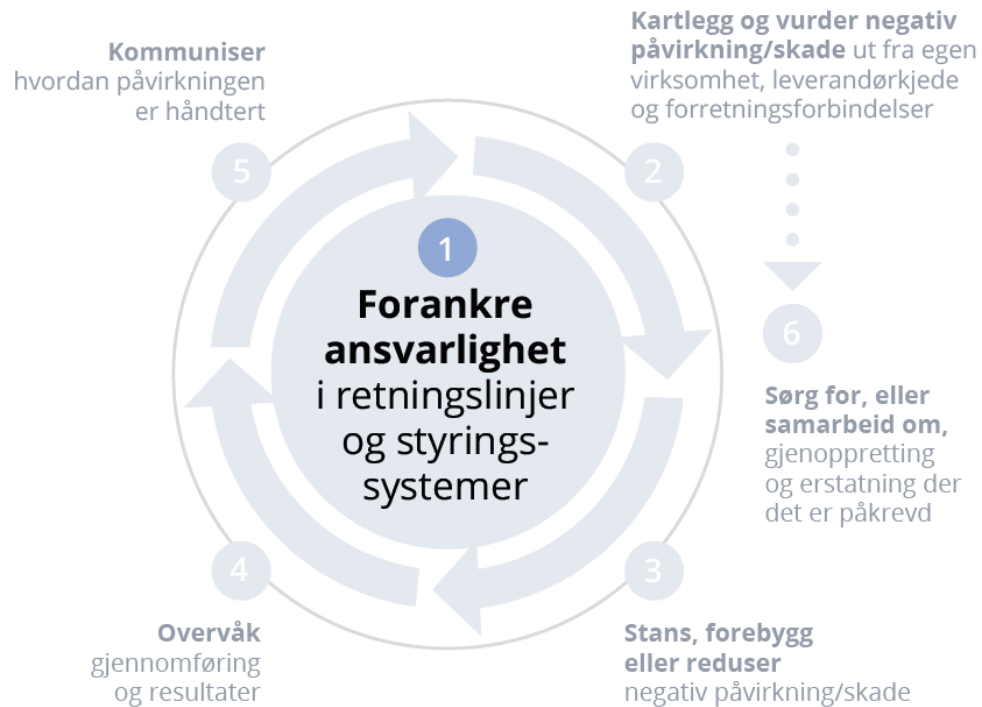
...er en prosess for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan en håndterer eksisterende og potensielle negative konsekvenser av sin virksomhet

....samsvarer med internasjonale standarder for ansvarlig næringsliv

...er dynamiske og er avhengige av omstendighetene

Trinn 1: Forankre og forplikte

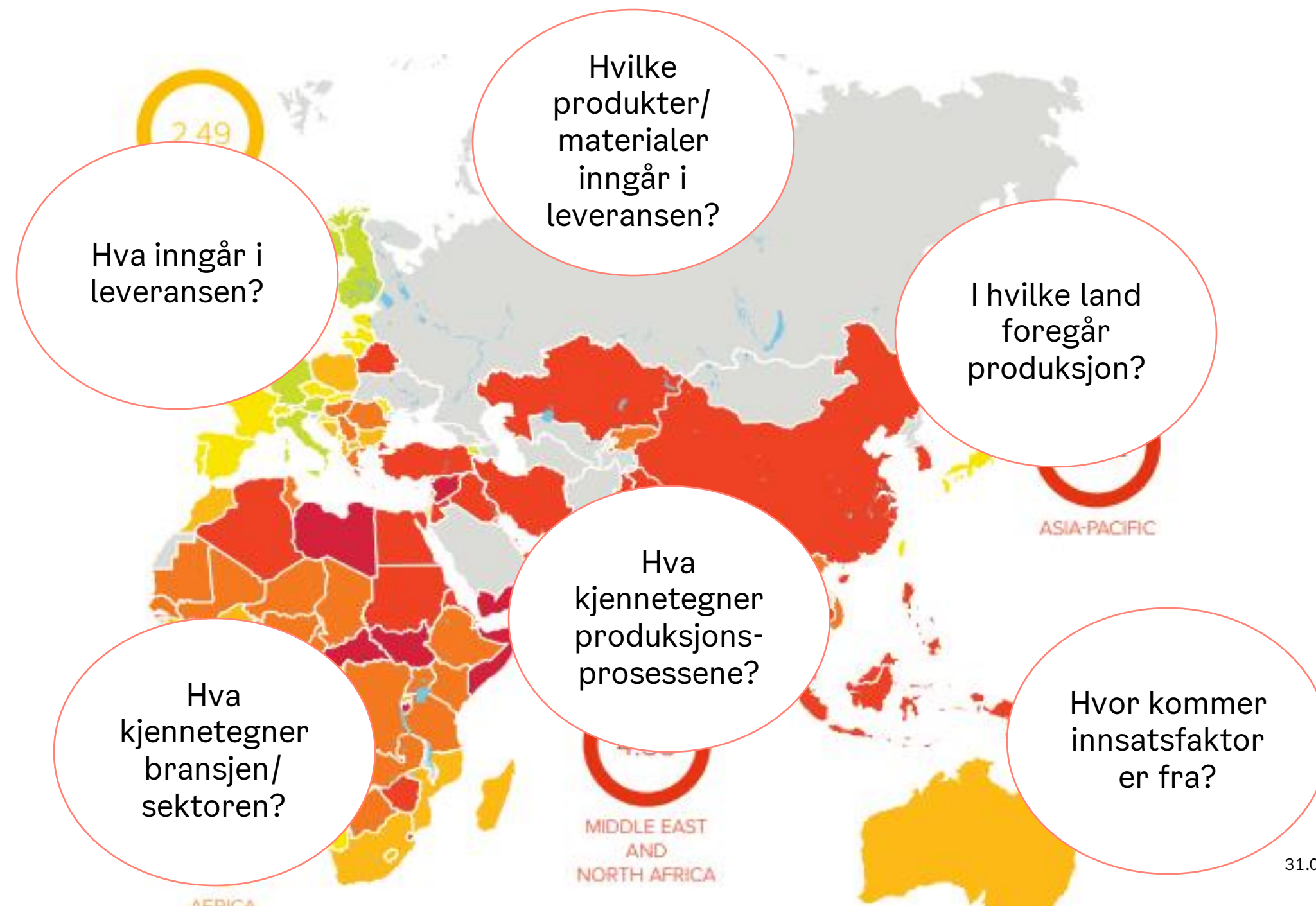
1. A Retningslinjer og styringssystemer
1. B Organisering og intern kommunikasjon
1. C Strategi, handlingsplan og intern rapportering
1. D Partnerskap og samarbeid med leverandører

Trinn 2: Kartlegge

Kartlegge og vurdere **faktiske og potensielle negative konsekvenser** for samfunn, mennesker og miljø som leverandøren enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte **knyttet til leverandørens forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester** tilbudt Oppdragsgiver, gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere

A world map with various regions highlighted in different colors: Africa (yellow), Middle East and North Africa (orange), Asia-Pacific (red), and Europe (light grey). Six white callout bubbles with red borders are overlaid on the map, each containing a question in Norwegian. The bubbles are positioned around the map: one in the top left (Europe), one in the top center (Russia), one in the top right (Asia-Pacific), one in the center (Middle East and North Africa), one in the bottom left (Africa), and one in the bottom right (Australia).

Hva inngår i leveransen?

Hvilke produkter/ materialer inngår i leveransen?

I hvilke land foregår produksjon?

Hva kjennetegner produksjonsprosessene?

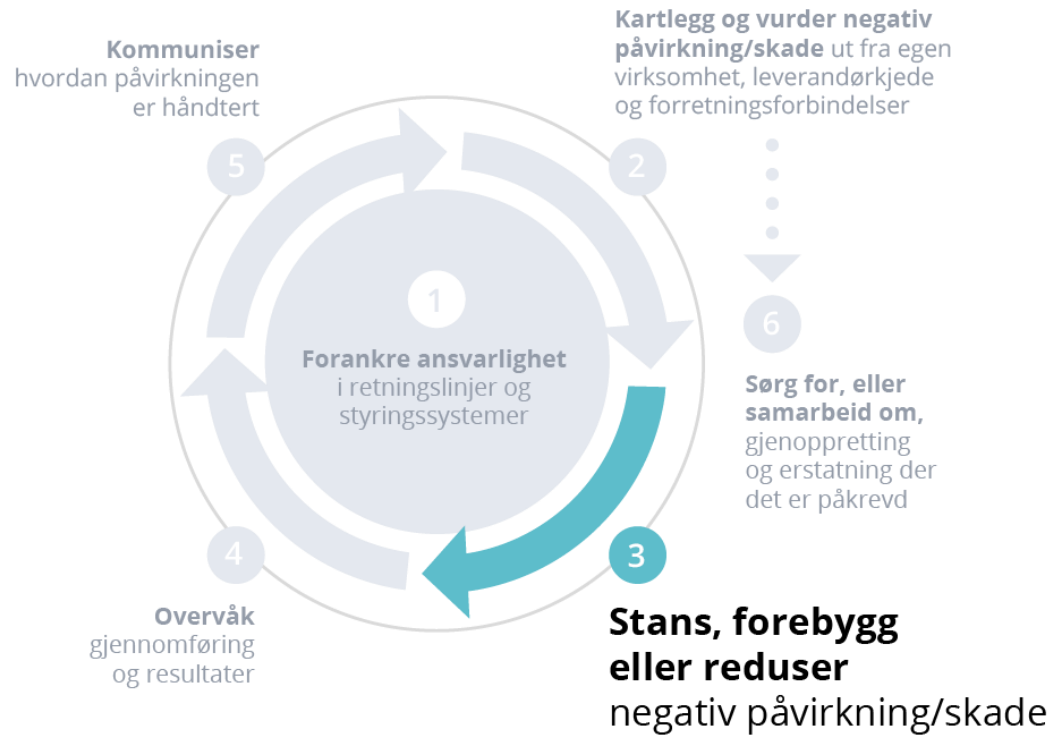
Hva kjennetegner bransjen/ sektoren?

Hvor kommer innsatsfaktor er fra?

Eksempel risiko Bama (frukt og grønt)

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Dårlige sosiale forhold hos produsent/leverandør i strid med Etske retningslinjer for BAMAs leverandører av varer og tjenester	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnarbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid	Brasil Elfenbenskysten Chile Spania Etiopia Italia Norge Senegal
Politisk ustabilitet	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnarbeid Lønn Korrupsjon	Egypt Etiopia Guatemala Israel Marokko Mali
Negativ miljøpåvirkning fra våre leverandører og/eller fra egen virksomhet	Miljø Utslipp Drivhusgasser Avfall Vann	Spania India Italia Marokko Thailand
Feil emballasjevalg	Energi Materialbruk	Globalt

Trinn 3: Stanse, forebygge og redusere

Iverksette tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser basert på kartlegging og vurdering av risiko i punktet over

Tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/skade

Forbedre egen
innkjøpspraksis

Jobbe for økte
lønninger/levelønn i
leverandørkjeden

Støtte aktivt opp om fri
fagorganisering og kollektive
forhandlinger

Valg av produkter og
sertifiseringer

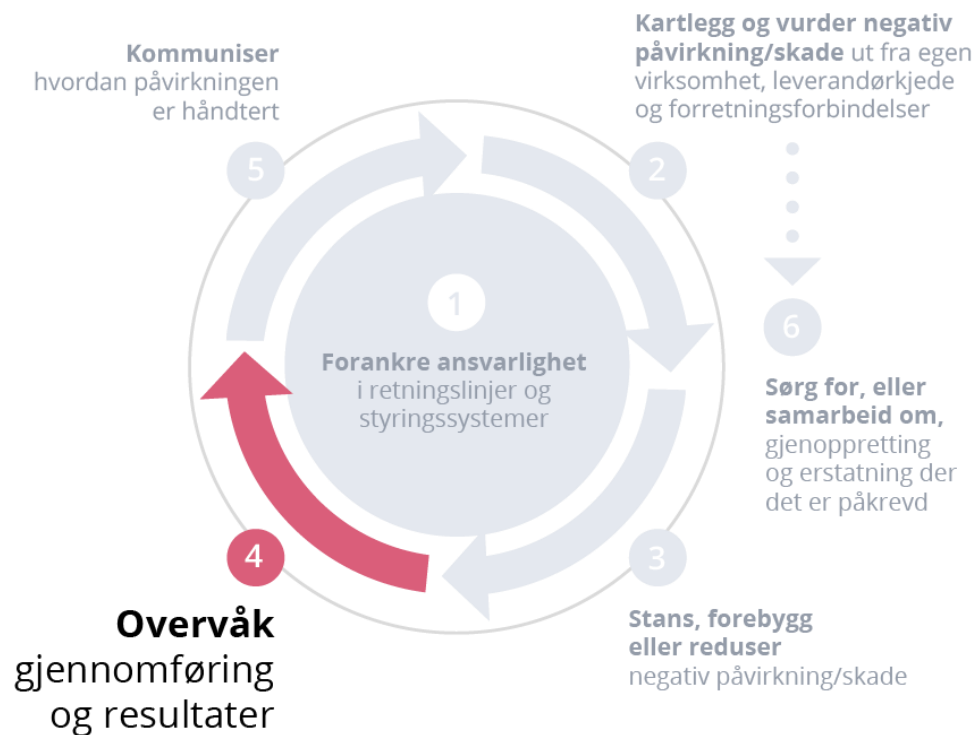

Bidra til utvikling,
kompetanseheving og
opplæring av leverandører og
arbeidere i leverandørkjeden

Reduksjon av miljø- og
klimafotavtrykk

Trinn 4: Overvåke

Overvåke og evaluere effekten av iverksatte tiltak

- Gjør vi det vi sier vi skal gjøre?
- Fungerer det vi gjør?

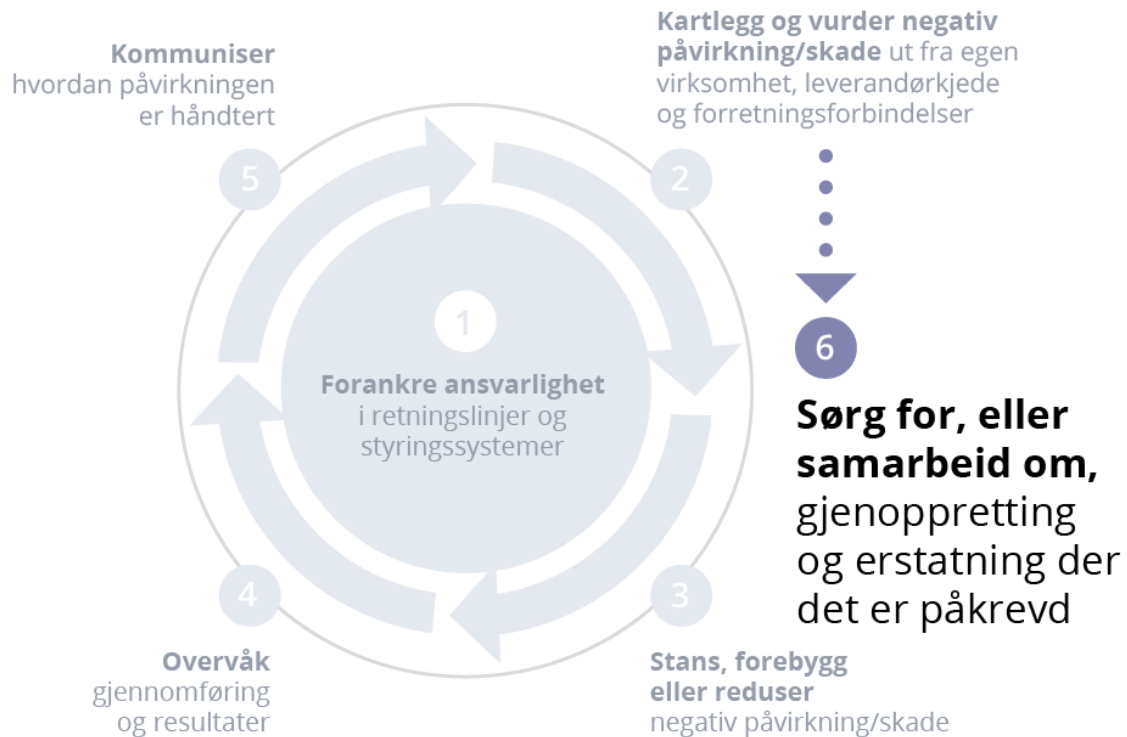
Trinn 5: Kommunisere

Kommunisere med berørte interessenter om arbeidet med aktsomhetsvurderinger, herunder om hvordan brudd, eller risiko er håndtert

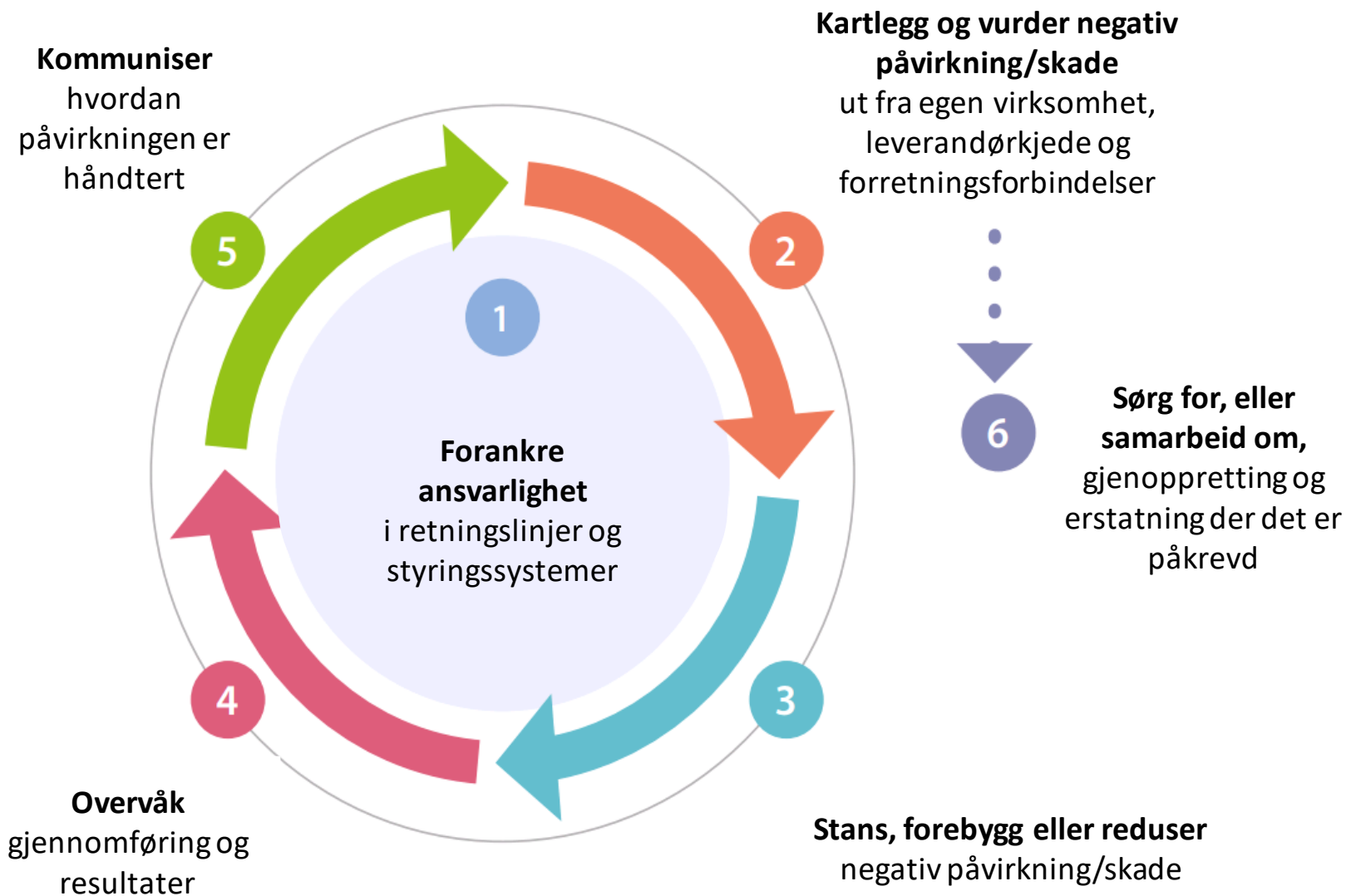
Åpenhet om utfordringer er vesentlig!

Trinn 6: Gjenoppretting

Sørge for, eller samarbeide om, **gjenoppretting og erstatning** for negative konsekvenser

Kravsett A (alminnelige) og kravsett B (forenklede)

► Kvalifikasjonskrav

- Leverandøren skal være egnet til å oppfylle kontraktskrav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv
- Dokumentasjonskrav
- *Kravsett B (forenklede krav) har færre dokumentasjonskrav. Det eneste dokumentasjonskravet er "formelle policy/retningslinjer)*

► Kontraktskrav

- Består av tre deler
 - Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger
 - Plikt til å medvirke i kontraktsoppfølgingen
 - Sanskjoner ved manglende ivaretagelse av krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringslib
- *Kravsett B (forenklede krav) har færre krav til arbeidet med aktsomhetsvurderinger, kunn trinn 1 (forankring) og trinn 2 (kartlegging)*

Når kommer kravet til anvendelse?

- Vilkårene
- Fremgangsmåte

Instruksen

- Alle anskaffelser: **varer, tjenester, bygg og anlegg**
- Terskelverdi: **500 000 kr**
- **Høy risiko** for brudd på de fem områdene
 - Grunnleggende menneskerettigheter
 - Internasjonal humanitærrett
 - Arbeidstakerrettigheter
 - Miljø
 - Korrupsjon
- **Forholdsmessighet** i den konkrete anskaffelsen
 - Alminnelige og forenklede krav

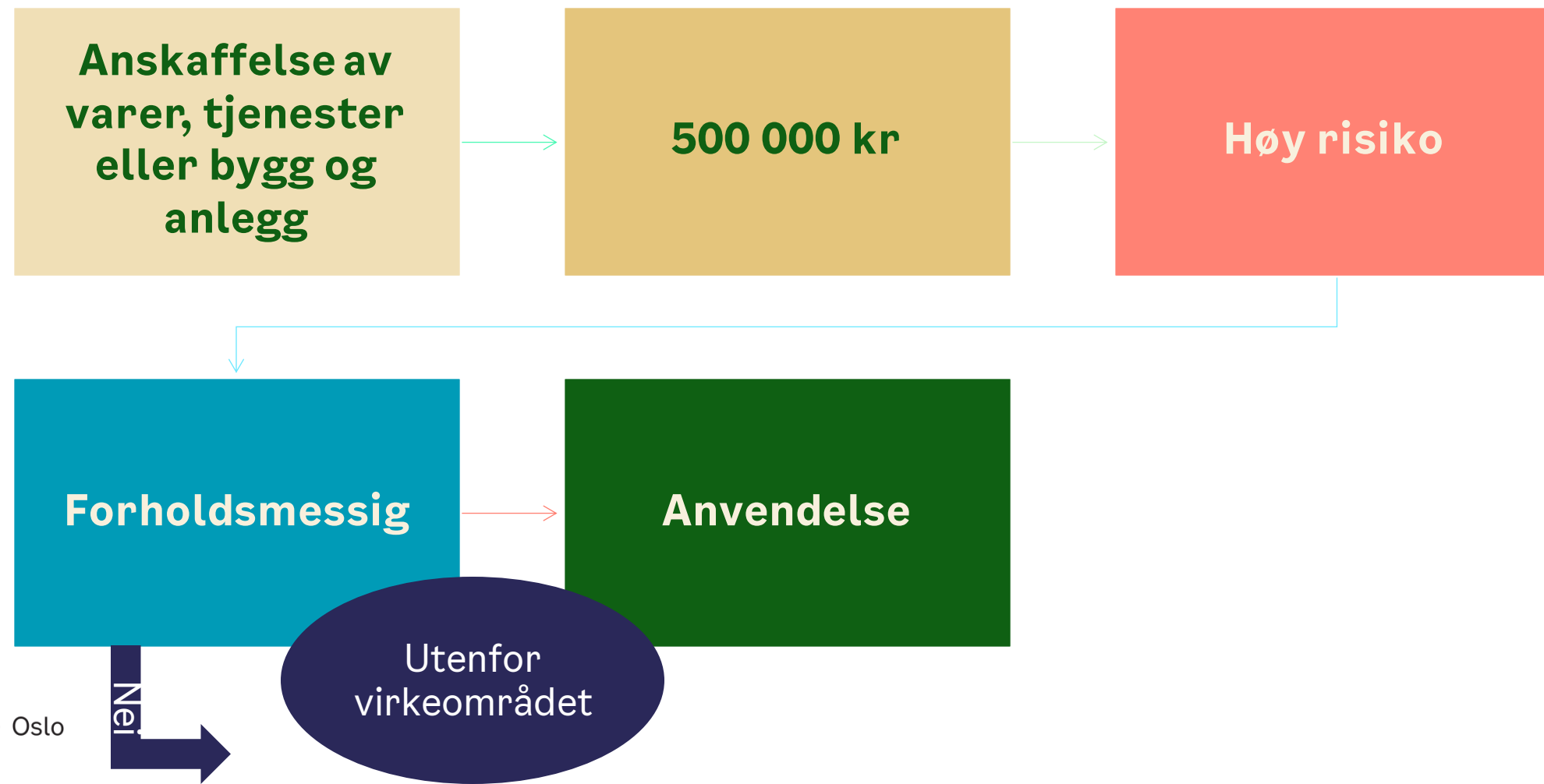
Fremgangsmåte

Fremgangsmåte

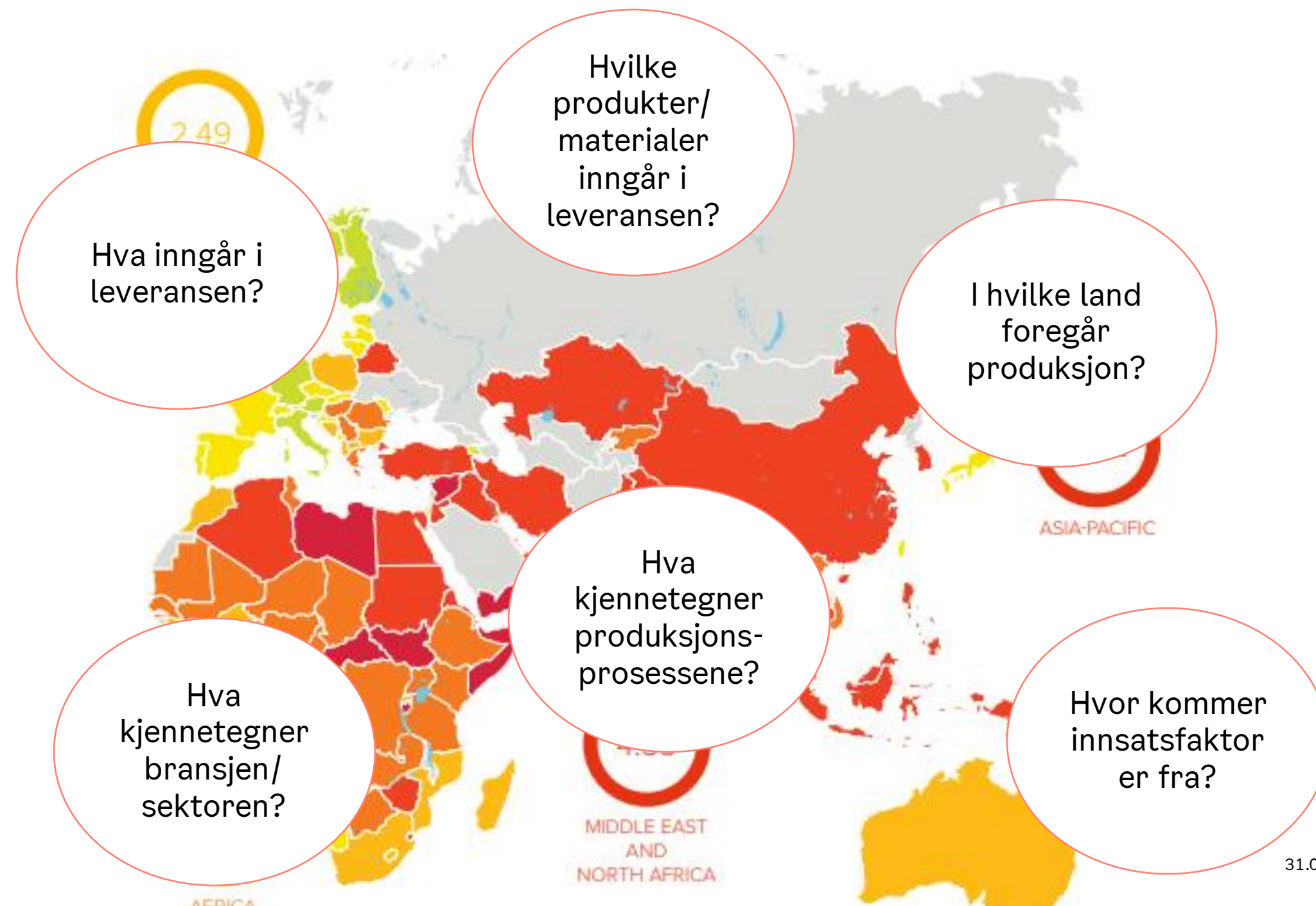
Fremgangsmåte

Trinn 2: Kartlegge

Kartlegge og vurdere
hvilke **risiko** anskaffelsen
knytter seg til.

A world map with various regions highlighted in different colors: Africa (yellow), Middle East and North Africa (orange), Asia-Pacific (red), and Europe (light grey). Six white callout bubbles with red borders are overlaid on the map, each containing a question in Norwegian. The bubbles are positioned around the map: one in the top left (Europe), one in the top center (Russia), one in the top right (Asia-Pacific), one in the center (Middle East and North Africa), one in the bottom left (Africa), and one in the bottom right (Australia).

Hva inngår i leveransen?

Hvilke produkter/ materialer inngår i leveransen?

I hvilke land foregår produksjon?

Hva kjennetegner produksjonsprosessene?

Hva kjennetegner bransjen/ sektoren?

Hvor kommer innsatsfaktor er fra?

Hva er høy risiko?

- Omfanget av høyrisikoelementet
 - Ett eller flere elementer
 - Kombinasjon av ulike høyrisikoelementer
 - Hoveddelen av anskaffelsen
 - Mindre del av anskaffelsen
 - Ubetydelig del av anskaffelsen
- Hva anskaffelsen gjelder
 - Varekjøp
 - Tjenester
 - Bygg og anlegg

Fremgangsmåte

Når er anvendelse forholdsmessig?

- Lov om offentlige anskaffelser § 4
- Lov om offentlige anskaffelser § 5
- Fleksibilitet i kravet: alminnelig og forenklet kravsett

Konkret vurdering

Oppfølging av kontrakter

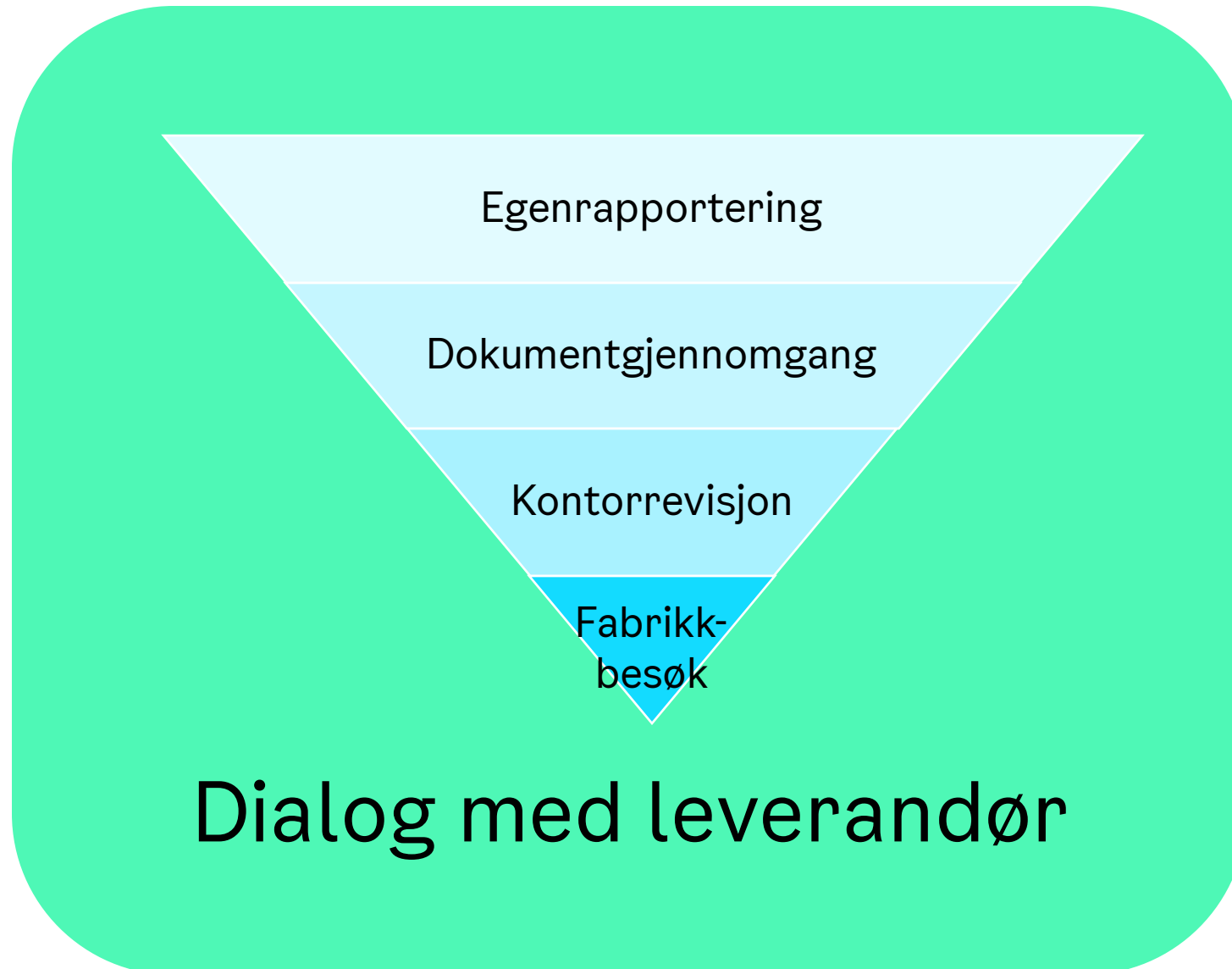
▶ Instruksen:

- ▶ 9.1 Virksomhetene skal iverksette nødvendige tiltak for å styrke oppfølgingen av Oslomodellens seriøsitetskrav og krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.
- ▶ 9.2 Virksomhetene skal utarbeide rutiner for bruk av sanksjoner som skal følges ved mangelfull kontraktsoppfyllelse fra leverandøren.

▶ Kontraktskrav - Leverandørens plikt til å medvirke i kontraktsoppfølging:

- Dokumenterer arbeid med aktsomhetsvurderinger
- Gi oversikt over produksjonsenheter, inkl hovedkomponenter og råvarer
- Bistå med Oppdragsgivers leverandørrevisjon og innhente all dokumentasjon som anses nødvendig
- Oppdragsgiver har rett til å samarbeide med andre og å dele informasjon.

Oppfølging av kontrakter

Eksempler fra UKE: Tiltak i prioriterte kategorier

IKT- utstyr

- ▶ Produkter: PC-er, mobiler, nettbrett, batterier

- ▶ Tett og jevnlig oppfølging av og samarbeid med leverandører.
- ▶ Samarbeid med Sykehusinnkjøp og Statens innkjøpssenter, tre leverandørdialogmøter 2023
- ▶ Medlem i Electronics watch. Partner for overvåking av leverandørkjeden og nettverk for påvirkning av bransjen.

Batterier

- ▶ Produkter: Biler, elektriske busser, ferger og andre produkter med batterier

- ▶ Prosjekt i Norge «Hele bilen til null» i regi av Zero
- ▶ Prosjekt andre offentlige oppdragsgivere i Europe i regi av Electronics watch «Low-emission vehicle programme».

Mat og drikke

- ▶ Produkter: Fukt og grønt m.m.

- ▶ Tett og jevnlig oppfølging av og samarbeid med leverandører.
- ▶ Oslo som Fairtrade hovedstad

Medisinsk forbruksmaterieill

- ▶ Produkter: Smittevernsutstyr og engangshansker.

- ▶ Tett og jevnlig oppfølging av og samarbeid med leverandører.
- ▶ Tett og jevnlig oppfølging av Samarbeid med Sykehusinnkjøp

Øvrige varer og tjenester: tekstiler

- ▶ Produkter: Arbeidstøy

- ▶ Tett og jevnlig oppfølging av og samarbeid med leverandører.
- ▶ Arbeidsgruppe i OECD, og Bærekraft 17

Veiledning, maler og opplæring

Planlagt utvikling av veiledning/maler

Generell veiledning

- Risikovurdering
- Tips til leverandører

Kvalifikasjonskrav:

- Invitasjon og PPT til dialogmøte om kvalifikasjonskrav
- Svarskjema og evalueringsmatrise

Kontraktsoppfølging:

- Egenrapporteringsskjema
- Mal for dokumentgjennomgang/kontroll

Kurs og opplæring:

- Anskaffelsesforum
- Nettverk, workshops og andre arenaer

Brukt bl.a. i disse konkurransene:

- Mat (2022)
 - ✓ Sosiale krav (vesentlig del aktsomhetsvurderinger)
- Arbeidstøy (2022)
 - ✓ Sosiale krav (vesentlig del aktsomhetsvurderinger)
- Multifunksjonsmaskiner (2023)
 - ✓ Krav til aktsomhetsvurderinger
- Mobiler (2023)
 - ✓ Krav til aktsomhetsvurderinger

Oslo

Seriøsitetsbestemmelsene

Utviklings- og kompetanseetaten

Anvendelsesområdet for seriøsitetsbestemmelsene

Krav	A-E	F-H	I-T	U	V
Bygge-, anleggs- og renholdskontrakter over kr 500 000	Obligatorisk				*
Tjenestekontrakter over kr 500 000	Obligatorisk		Ved risiko	Ikke aktuell	*
Bygge-, anleggs- og tjenestekontrakter fra kr 100 000 til kr 500 000	Obligatorisk	Ved risiko		Ikke aktuell	

* Krav V (lærlingkravet) benyttes i bygge-, anleggs- og tjenestekontrakter med anslått verdi over statlig terskelverdi og en varighet på over 3 måneder jf. forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

De obligatoriske bestemmelsene

- A) *Krav til lønns- og arbeidsvilkår*
- B) *Krav om elektronisk betaling og oppgjør.....*
- C) *Krav om elektronisk utbetaling av lønn til arbeiders bankkonto*
- D) *Krav om yrkesmessig integritet og dokumentasjonsplikt.....*
- E) *Oppdragsgivers rett til å gjennomføre revisjon og stedlig kontroll*

➤ A) Krav til lønns- og arbeidsvilkår (OBL)

- **Medvirkende arbeiders** lønns- og arbeidsvilkår skal ikke være dårligere enn det som følger av den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning.
- Med lønns- og arbeidsvilkår menes blant annet arbeidstid, lønn herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, **obligatorisk tjenstepensjon** og dekning av utgifter til reise, kost og losji.
- Forskriftstekst om allmenngjøringsforskrifter tatt inn
- På områder som ikke er dekket av allmenngjøringsforskrift eller landsdekkende tariffavtale, skal Leverandøren se hen til allmenngjort eller landsdekkende tariffavtaler for lignende arbeidsområder, og fastsette lønns- og arbeidsvilkår for medvirkende arbeider som ikke er dårligere enn disse.
- Der det ikke finnes allmenngjort eller landsdekkende tariffavtale for lignende arbeidsområde, skal medvirkende arbeiders lønns- og arbeidsvilkår **ikke være vesentlig dårligere enn det som er normalt i yrket og som det er naturlig å sammenligne med.**

- ▶ Der Leverandøren eller underleverandør tilbyr innkvartering for arbeidere som medvirker til oppfyllelse av denne kontrakten, skal Leverandøren **på forespørsel dokumentere at boliglokalene er forsvarlig utformet, innredet og vedlikeholdt** i tråd med arbeidsmiljøloven eller tariffavtaler der disse stiller høyere krav til innkvartering. Leverandøren skal også på forespørsel dokumentere at innkreving av husleie er i henhold til arbeidsmiljøloven og husleieloven.
- ▶ Leverandøren skal **på forespørsel** vederlagsfritt dokumentere at krav som følger av denne bestemmelsen er oppfylt. Dokumentasjon som minimum kan kreves er kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timeliste, arbeiderens CV og arbeidsgiverens bankutskrift.
- ▶ Leverandøren og eventuelle underleverandører **plikter å føre timelister. Timelistene skal minimum vise dato og klokkeslett for arbeidets begynnelse og slutt, varighet på lovpålagte pauser, og det totale antall arbeidede timer per dag og per uke. Det skal fremgå tydelig hvilke oppdrag timene gjelder for.**
- ▶ Leverandøren skal **på forespørsel dokumentere skriftlig avtale om trekk i lønn, gjennomsnittsberegning av arbeidstid og arbeidsplan.**

- ▶ **B) Krav om elektronisk betaling og oppgjør (OBL)**
- ▶ All betaling og oppgjør i forbindelse med oppfyllelse av denne kontrakten skal foretas med elektronisk betalingsmiddel, **og skal kunne dokumenteres.**
- ▶ **Ved brudd på denne bestemmelsen har Oppdragsgiver rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Leverandøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Oppdragsgiver.**
- ▶ Alle avtaler Leverandøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

- **C) Krav om elektronisk utbetaling av lønn til arbeidets bankkonto (OBL)**
- Lønn, **vederlag** og annen godtgjørelse til arbeider som medvirker til å oppfylle kontrakten, skal utbetales til den enkelte arbeidets bankkonto **uten kostnader for arbeideren.**
- **Ved brudd på denne bestemmelsen har Oppdragsgiver rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Leverandøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd per person. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Oppdragsgiver.**
- Alle avtaler Leverandøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

‣ E) Oppdragsgivers rett til å gjennomføre revisjon og stedlig kontroll (OBL)

- Oslo kommune kan gjennomføre leverandørrevisjoner og innhente all dokumentasjon som anses nødvendig for å verifisere at kontraktens krav og lovkrav er oppfylt. Revisjon kan gjennomføres fra kontraktsinngåelse og frem til seks måneder etter at slutfaktura er betalt.
- Revisjon kan omfatte undersøkelser, innhenting av dokumentasjon og stedlig kontroll både hos Leverandøren, eventuelle underleverandører og på steder der kontraktsarbeidet utføres.
- Leverandøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser til disposisjon og oversende etterspurt dokumentasjon i forbindelse med revisjon eller kontroll. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører.
- Tillitsvalgte kan ikke nektes adgang ved stedlig kontroll der kontraktsarbeidet utføres.
- Revisjon og stedlig kontroll kan utføres av Oslo kommune eller tredjepart engasjert av Oppdragsgiver. Slik tredjepart identifiseres i denne bestemmelsen med Oppdragsgiver. **Leverandøren kan motsette seg at en direkte konkurrent av Leverandøren blir oppnevnt som tredjepart.**
- **Oppdragsgiver har rett til å samarbeide med andre offentlige oppdragsgivere og samarbeidspartnere i oppfølgingen av seriøsitetsbestemmelser, samt innenfor lovverkets rammer å dele relevant informasjon og dokumentasjon fra oppfølgingen. Oppdragsgiver skal sikre at informasjonen deles på forsvarlig måte.**

‣ (Sanksjoner)

♦ **D) Krav om yrkesmessig integritet og dokumentasjonsplikt (OBL)**

- ♦ Dersom Oppdragsgiver har berettiget tvil om Leverandørens eller eventuelle underleverandørers yrkesmessige integritet eller hvem som er kommunens reelle kontraktspart, plikter Leverandøren på forespørsel å fremlegge relevant dokumentasjon på at Leverandøren/underleverandør ikke har begått alvorlige feil som kan medføre tvil om yrkesmessig integritet og/eller hvem som er reell kontraktspart.
- ♦ Dersom Leverandøren på forespørsel ikke fremlegger relevant dokumentasjon som nevnt over, eller det avdekkes andre forhold som kunne ført til avvisning i konkurransen som ligger til grunn for kontrakten, kan Oppdragsgiver for Leverandørens regning og risiko heve kontrakten, eller kreve utskiftning av underleverandør dersom tvil om yrkesmessig integritet og/eller reelt eierskap gjelder underleverandør.
- ♦ Alle avtaler Leverandøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

▶ **K) Krav om dokumentert obligatorisk pensjonsordning**

- ▶ Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at alle arbeidere som utfører arbeid under denne kontrakten og som faller inn under en obligatorisk pensjonsordning, er innmeldt i en slik ordning.
- ▶ Ved brudd på bestemmelsen skal Leverandøren eller underleverandør rette forholdet. Retting anses ikke utført før økonomisk tap på grunn av manglende innmelding i obligatorisk pensjonsordning er kompensert, regnet fra oppstart av kontraktsarbeidet.
- ▶ Ved brudd på denne bestemmelsen har Oppdragsgiver også rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Leverandøren med et beløp på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 1 500 per brudd. I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Oppdragsgiver.
- ▶ Dersom bruddet har skjedd hos underleverandør, kan Oppdragsgiver kreve at Leverandøren skifter ut underleverandøren for Leverandørens regning og risiko.
- ▶ Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

➤ **L) Leverandørens informasjonsplikt**

- Leverandøren skal før medvirkende arbeider kan starte sitt kontraktsarbeid, gi arbeiderene informasjon om de seriøsitetsbestemmelsene som gjelder for denne kontrakten og arbeiderens rettigheter i henhold til norsk arbeidsmiljølovgivning.
- Leverandøren skal sikre at kommunens informasjonsmateriell er synlig på bygge-, anleggs-, renholds- eller arbeidslokasjonen.
- Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at kravet etter første ledd er oppfylt.

- I) Krav om bruk av fast ansatte i 100 % stilling
- Ved oppfyllelse av denne kontrakten **skal** Leverandøren og eventuelle underleverandør **benytte fast ansatte som har 100 % stilling. Lønnen skal i løpet av et kalenderår ikke være lavere enn det stillingsprosenten tilsier.** Kravene gjelder uavhengig av om arbeideren er ansatt hos Leverandøren eller eventuelle underleverandør, og uavhengig av om utleiebedriften er produksjonsbedrift eller bemanningsforetak.
- Det kan gjøres **unntak fra kravet om bruk av fast ansatte** der en midlertidig ansatt erstatter fast ansatt som er sykmeldt, i foreldrepermisjon, avvikler ferie eller lignende.
- Det kan gjøres **unntak fra kravet om 100 % stilling** der redusert stilling skyldes helsemessige, sosiale eller andre viktige velferdsgrunner på den ansattes side. Stillingsgraden skal ikke settes lavere enn det hensynet til arbeideren tilsier. **Oppdragsgiver kan også tillate unntak der andre viktige grunner tilsier det.**
- **Det kan gjøres unntak fra kravene i første ledd der det er nødvendig å hente inn spisskompetanse for en kort periode for å få gjennomført denne kontrakten.**
- **Leverandøren skal ved kontraktsoppstart og ved eventuelle endringer oppgi antall arbeidere som ikke er fast ansatte og/eller jobber redusert stilling. Leverandøren må på forespørsel skriftlig dokumentere behovet for å fravike hovedregelen i første ledd.**
- **Unntak fra kravene i første ledd må uansett aldri skje i større utstrekning enn det som følger av arbeidsmiljøloven.**

- ▶ **Personer som omfattes av opplæringslova eller er på arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten eller tilsvarende offentlig instans, kan benyttes uavhengig av kravene i første ledd.**
- ▶ Leverandøren skal ved kontraktsoppstart på forespørsel redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt i kontraktsperioden, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.
- ▶ **Leverandøren skal gjennomføre nødvendig kontroll hos sine underleverandører for å påse at kravene overholdes.** Alle avtaler Leverandøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.
- ▶ Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges en sluttrapport med oversikt over bemanningen og oppfyllelse gjennom hele kontraktsperioden. Timelister, **med angivelse av tidspunktet for arbeidstidens start og slutt,** skal fremlegges på anmodning.
- ▶ **Ved brudd på bestemmelsen kan Oppdragsgiver holde tilbake inntil 1 prosent av kontraktssummen inntil forholdet er rettet.**
- ▶ (Ytterligere sanksjoner)

- **H) Krav om begrensning i antall ledd underleverandører i vertikal kjede**
- Leverandøren kan maksimalt benytte **[ett ledd]** underleverandører i vertikal kjede. Innleie regnes som ett ledd. **Med innleie menes både innleie fra produksjonsbedrift og bemanningsforetak.**
- **Etter at kontrakten er inngått,** kan Oppdragsgiver godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette eller spesielle omstendigheter er nødvendig for å få gjennomført kontrakten. **Det skal ikke brukes flere ledd underleverer enn nødvendig, og ikke i større utstrekning enn det som følger av forskrift om offentlige anskaffelser.**
- Ved brudd på denne bestemmelsen har Oppdragsgiver rett til å ilegge et forholdsmessig gebyr og/eller forholdsmessig avkorte vederlaget til Leverandøren med et beløp på inntil 1 prosent av **kontraktssummen**. Beløpet skal uansett ikke være mindre enn kr 3 000 per brudd.
- I vurderingen av hva som er forholdsmessig, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Oppdragsgiver.

Slettede bestemmelser

- ▶ E-faktura
- ▶ Utvidet krav til faktura
- ▶ Innrapportering av utenlandske arbeidere
- ▶ Krav vedr bruk av innleide/arbeidskraft fra bemanningsforetak

Kontaktpunkter – team for ansvarlig arbeidsliv - UKE

- ▶ anskaffelser@uke.oslo.kommune.no
- ▶ HMSREG@uke.oslo.kommune.no
- ▶ Stine.foss@uke.oslo.kommune.no – Aktsomhetsvurderinger
- ▶ Kjersti.koffeld@uke.oslo.kommune.no – Aktsomhetsvurderinger
- ▶ Trine.amundsen@uke.oslo.kommune.no - Seriøsitetsbestemmelser
- ▶ Camilla.gundhus@uke.oslo.kommune.no - Seriøsitetsbestemmelser
- ▶ Trond.soreng@uke.oslo.kommune.no – Kontroll

Veiledning og kurs

Innspill og behov: trine.amundsen@uke.oslo.kommune.no

Undersøkelse om veilednings- og kursbehov

Utviklings- og kompetanseetaten v/Trine Amundsen

Takk for i dag!

Utviklings- og kompetanseetaten v/Trine Amundsen